Številka 329 TRST, v soboto 28. novembra 1908 Tečaj XXXIII

IZHAJA VSAKI DAN
tudi ob nedeljah in praznikih ob 5., ob ponedeljkih ob 9. zjutraj.
Posamične štev. se prodajajo po 3 nvč. (6 stot.) v mnogih tobakarnah v Trstu in okolici, Gorici, Kranju, Št. Petru, Postojni, Sežani, Nabrežini, Sv. Luciji, Tolminu, Ajdovščini, Dornbergu itd. Zastarele štev. po 5 nvč. (10 stot.).
OGLASI SE RAČUNAJO NA MILIMETRE v širokosti 1 kolone. CENE: Trgovinske in obrtne oglase po 8 st. mm, osmrtnice, zahvale, poslanice, oglase denarnih zavodov po 20 st. mm. Za oglase v tekstu lista do 5 vrst 20 K, vsaka nadaljna vrsta K 2. Mali oglasi po 3 stot. beseda, najmanj pa 40 stot. Oglase sprejema Inseratni oddelek uprave „Edinosti". — Plačuje se izključno le upravi „Edinosti".

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost" za Primorsko.
V edinosti je moč!

NAROČNINA ZNAŠA
za vse leto 24 K, pol leta 12 K, 3 mesece 6 K; na naročbe brez doposlane naročnine, se uprava ne ozira.
Naročnina na nedeljsko izdanje „EDINOSTI" stane: celoletno K 5·20, pol leta 2·60
Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Nefrankovana pisma se ne sprejemajo in rokopisi se ne vračajo.
Naročnino, oglase in reklamacije je pošiljati na upravo lista.
UREDNIŠTVO: ulica Giorgio Galatti 18 (Narodni dom)
Izdajatelj in odgovorni urednik ŠTEFAN GODINA. Lastnik konsorcij lista „Edinost". - Natisnila tiskarna konsorcija lista „Edinost" v Trstu, ul. Giorgio Galatti št. 18.
Poštno-hranilnični račun št. 841·652. TELEFON ŠT. 11-57.

Politično društvo Edinost
vabi na
javen shod
ki se bo vršil v **nedeljo**
dne 29. novembra t. l.
ob 10. uri dopoludne
v gledališčni dvorani
Narodnega doma v Trstu
s sledečim vsporedom:
Tržaško Slovenstvo in socijalna demokracija.
K obilni udeležbi vabi
ODBOR.

BRZOJAVNE VESTI

Seja načelnikov klubov.

DUNAJ 27. Na današnji seji načelnikov klubov je bil po daljši debati vsprejet predlog predsednika Weisskirchnerja, da se reši proračunski provizorij v vseh čitanjih brez posvetovanja v odsekih, bosanska predloga ter trgovinsko-politični pooblastilni zakon se pa izročita odsekoma.

Spremembe v c. in kr. vojni mornarici.

DUNAJ 27. Kontreadmiral Anton Hans je imenovan poveljnikom eskadre namesto kontreadmirala Lucijana Zieglerja, ki je imenovan predsednikom elektrotehničnega odbora vojne mornarice. Kontreadmiral Leopold Jedina Palombini je premeščem k pristaniščnemu admiralatu v Pulo. Dr. Evgen Wolner, v garnizijski bolnišnici v Trstu, je imenovan fregatnim zdravnikom.

Proslava cesarjevega jubileja.

LVOV 27. Danes se je pod vodstvom namestnika podala na Dunaj deputacija galiških državnih uradnikov, obstoječa iz 108 članov.

DUNAJ 27. — Cesar je danes vsprejel deputacijo avstrijskega plemstva. Nagovor na cesarja je imel knez Ferdinand Lobkovic.

Ogrski državni zbor.

BUDIMPEŠTA 27. Zbornica je nadaljevala generalno debato o proračunu. Posl. Szklay (stranka neodvisnosti) je polemiziral proti izvajanjem govornikov narodnostne stranke.

Zbornica je končala generalno debato o proračunu in prešla potem v specijelno debato.

Ogrska magnatska zbornica.

BUDIMPEŠTA 27. Predsednik je objavil zbornici, da je knez-primas Vaszary povabil zbornico na slavnostno službo božjo, ki se bo 2. decembra ob 9. uri dopoludne vršila v budimski cerkvi kronanja za dušni in telesni blagor kronanega kralja Frana Josipa. Predsednik je prosil člene zbornice, naj se te službe božje udeleže v čim večem številu. — Zbornica je rešila različne že od poslanske zbornice sklenjene zakonske načrte.

Žrtve rudniške nesreče v Radbodu.

BOCHUM 27. Iz zadnjih podatkov o rudniški nesreči v Radbodu pri Hammu je razvidno, da je našlo smrt 341 oseb, 27 je bilo pa ranjenih. Oženjenih je 232, neoženjenih 105, vdovci 4. Doslej se je razdelilo med rodbine ponesrečencev 36.535 mark; 232 vdovam, ki imajo skupno 567 otrok, se izplača 184.000 mark letnih rent, povprečno dobi vsaka rodbina 800 mark. Podpore rodbinam inozemskih ponesrečencev se izplačajo, čim bodo predložene potrebne listine.

Nevihte in poplave.

BEROLIN 27. Včeraj je razsajala v Berolinu in okolici nevihta z gromom in bliskom. Tudi v Severnem morju je bil velik vihar z nalivi. Ob ustju Labe je voda poplavila mnogo ozemlja.

Nemški državni zbor.

BEROLIN 27. Državni zbor je nadaljeval razpravo finančne reforme.

Petrograd 23. Načelnik generalnega štaba Galicin je imenovan članom državnega sveta.

DOGODKI NA BALKANU.

BOSNA.

Proslava 2. decembra v Sarajevem.

SARAJEVO 27. Poročilo o milostnem vsprejemu bosanskih in hercegovskih katolikov pri cesarju je provzročilo pri katoliškem prebivalstvu veliko navdušenje.

Župan je izdal oklic na meščanstvo, v katerem jih pozivlja, naj na večer 1. decembra razsvetlijo svoje hiše, na 2. decembra naj pa razvesijo zastave. Tem povodom je mestni svet daroval za ubožce vseh veroizpovedanj tisoč kron.

Na včerajšnji seji je občinski svet izrekel cesarju in deželni vladi zahvalo za znesek podarjen sarajevskim pogorelcem.

Nadškof dr. Stadler tajni svetnik.

Z Dunaja poročajo, da je cesar imenoval voditelja bosanske deputacije, nadškofa dra. Stadlerja, tajnim svetnikom.

ČRNAGORA.

Zahteve Črnogore.

CETINJE 27. Črnogorska vlada je poslala zastopnikom signatarnih vlasti berolinske pogodbe noto s spomenico, v kateri naglaša vzroke, ki govorijo v prilog zahtevam Črnogore, da se jej vrne Špuž in se odpravijo omejitve §. 29 berolinske pogodbe. V noti in v spomenici se naglaša, da s temi posebnimi zahtevami se Črnogora na noben način noče dotakniti drugih kompenzacij, ki se nanašajo na aneksijo Bosne in Hercegovine in se istočasno tičejo življenskih interesov Srbije in Črnogore. Avstro-ogrski odposlanec je to noto poslal nazaj črnogorski vladi.

BOLGARIJA.

Viharni prizori v bolgarskem sobranju.

V bolgarskem sobranju je prišlo v sredo do burnih prizorov. Agrarna opozicija je hudo napadla vlado. Eden poslancev agrarne stranke je obdolžil ministra, da je uporabljal pomožni fond za Macedonijo v nepoštene svrhe. Minister je to obdolženje energično odbil in zahteval, naj se dotičnega poslanca izključi iz sobranja. Agrarna opozicija je na to priredila viharno demonstracijo in zapustila dvorano sobranja.

SRBIJA.

BELIGRAD 27. (Iz uradnega srbskega vira.) — Poročilo inozemskih listov o ministerski krizi so popolnoma neosnovana.

Kralj Peter in jubilej cesarja Frana Josipa.

Iz Belograda poročajo: V tukajšnjih političnih krogih je razširjena vest, da namerava več velesil nagovoriti kralja Petra, naj povodom 60letnega vladnega jubileja pošlje cesarju Franu Josipu pozdravno depešo, da se konflikt med Avstroogrsko in Srbijo konečno porazna.

Dr. Milovanović se povrnil.

BELIGRAD 27. — Sinoči se je vršil ministerski svet, ki je trajal več ur. Poročal je minister za unanje stvari Milovanović o vspehu svoje evropske misije. Popoludne je Milovanovića vsprejel kralj v daljši avdijenci. Skupčina se sestane na tajno sejo še le prihodnji teden, ko se povrneta Pasić in Novaković.

TURČIJA.

Proti bolgarskemu eksarhatu.

Iz Carigrada poročajo, da zahteva grški patrijarh od porte, da se odpravi bolgarski eksarhat za Makedonijo.

CARIGRAD 27. — Danes pride semkaj bivši srbski ministerski predsednik Pašić. Od tukaj se poda v Beligrad.

CARIGRAD 27. — Avstroogrski poslanik markiz Pallavicini odpotuje jutri na Dunaj.

CARIGRAD 27. — Danes je odšlo na dopust več tisoč redifov.

Složnemu delu na Dunaju.

Ako je trebalo od strani našega naroda ravno toliko žrtev, da dosežemo vsaj predpogoje za nadaljne plodonosno delo, pa naj bo blagoslovljena vsaka gruda slovenske zemlje, ki jo je Slovenec močil s krvjo in solzami!

Kateri so predpogoji za naše nadaljne plodonosno delo?

Spoznanje, uverjenje, do katerega so prišli vsi naši voditelji in vsa naša javnost, da moramo majhno število svojih narodnih vrst ojačiti s slogo!

Govorili so nam „jokava„ „Edinost". ko smo govorili iz srca svojega naroda: „Ljubljana! Pokaži nam pot, po kateri se ruši tujinščina, ne pa narodne svetinje!"

Poučeni od krvavega izkustva smo mi prosili in zaklinjali brate, naj se složijo, naj se iznebe domačih pretiranih zadevic in da junaški in složno stopimo na branik povsodi ugrožene nam domovine!

Danes smo dobili zadoščenje; danes pozdravljamo uresničenje svoje želje: b r a t j e s o s e s l o ž i l i!

Ne bomo tu pripovedovali historijata nesloge naših parlamentarcev na Dunaju. Naglašamo samo to, da je kri Adamiča in Lundra — teh dveh slovenskih mučenikov — zapečatila stoletno mučeništvo našega naroda. In iz tega krvavega pečata se je porodila sloga slovanskih vrst na Dunaju.

Ne omamljamo se, da nam ta sloga parlamentarcev donese drugi Eden v domovini, kajti borba za načela bo nadalje trajala v naši domovini. In to je tudi potrebno.

Ali sloge naših narodnih vrst zahtevamo brezpogojno tam, kjer treba odbijati tujinca od naše hiše, kjer treba odstranjati od naše zemlje ubijalce, prave ubijalce naših mučenikov.

To se je končno razumelo tudi pri nas. Že v prošlem stoletju bi bili morali tudi mi Slovani monarhije rešiti narodno vprašanje, vsporedno z drugimi narodi Evrope. Tedaj smo zamudili. Tedaj smo bili dobri „graničari", dobri vojaki! Tedaj se je pol veka delalo na to, da nas iz vojakov pretvorijo v berače in sužnje, da nas raznarode. Ali niso vspeli. Vspavali so nas, ali ne uničili. Ko smo se probudili, so drugi že slavili jubileje svoje nezavisnosti.

Smo li zamudili? Nismo še! Nismo, čujte vi vsi Slovani, ki jim še stoji na prsih nemška, madjarska in italijanska noga!

Ali čujete vi, ki ste se že fatalno sprijaznili z mislijo, da smo mi narodič, ki sam ne more nič več, da smo obsojeni na narodno smrt — čujete-li ta grom, s katerim nemštvo slavi svoje zmagoslavje?!

Ali čujete ta grom, ali umejete tisto „Die Wacht am Rhein" in našo „Hej Slovani" — ki odgovarja grožnjam slaviteljev germanizacije?!

To ste vi o mali in prezirani! Tako se na obzorju javlja vaša zora, vaš dan.

Naprej! Pred vaše noge bodo še padale žrtve, ali tedaj bo tudi rešeno naše narodno vprašanje, ki je nismo rešili, dokler smo bili tuji boritelji.

S te strani motrimo mi korak naših parlamentarcev na Dunaju. Ne vidimo več ne oseb, ne strank. Tu je narod naš, ki z juga nudi junaško desnico bratom na severu, da skupaj zaplešemo bojno kolo in da vsi skupaj zagrmimo našim sovražnikom: Do tu! A sedaj nazaj, ker naprej gremo mi!

Da, to jubilejno leto mora v Avstriji odločiti o historičnem vprašanju: ali naj nemštvo v tej državi še nadalje gospodari nad vsemi nami, ali bomo tudi mi kaj veljali, da bomo gospodarji na svojem! A to dovaja tudi do drugega zaključka: ali bo vnanja politika te države tudi nadalje protislovanska, ali pa slovanofilska?!

Velika vprašanja so to, ali dozorela so, da se rešijo ravno sedaj.

Zato pozdravljamo najiskrenejim oduševljenjem jedinstvo jugoslovanskih poslancev na Dunaju, ker njih čaka velika naloga na reševanju življenskih vprašanj države. V tem pogledu na jugu ni nasprotujočih si stališč. Vse naše stranke, ves naš narod od Špiča do koroških gora, od Trsta do Medjimurja se strinja v temeljno zahtevo, da nam bodi domovina ujedinjena in svobodna, da bomo rešeni: madjarske bahatosti in nemških in italijanskih brezzakonitosti.

Čas je tu, ko se morajo tudi ta vprašanja pretresati na cesarskem Dunaju, pa je bila zares dvanajsta ura, da se naši zastopniki složijo in da začno delati kakor en človek. Bilo srečno!

„Narodna zveza" ustanovljena.

Z Dunaja poročajo:

V četrtek popoldne se je sklenilo taktično skupno postopanje obeh jugoslovanskih

---

PODLISTEK.

Prva ljubezen.

Povest Ivana Sjergjejeviča Turgjenjeva.

Iz ruščine prevel dr. G. G.

VI.

Ves večer in naslednje jutro sem prebil v nekaki obupni omotici. Spominjam se, da sem skušal delati in da sem se spravil na Kajdánova — ali zaman so migljale pred mano široke vrste in strani znamenite učne knjige. Desetkrat zaporedoma sem prečital besede: „Julij Cezar se je odlikoval z vojaškim pogumom" — razumel nisem ničesar ter sem vrgel knjigo od sebe. Pred obedom sem se zopet namazal s pomado in sem zopet oblekel suknjo ter si nadel ovratnik.

— Čemu to? je vprašala mati. — Nisi še študent in Bog ve, prebiješ-li izpit. Je li tako dolgo od tega, odkar ti je bil napravljen jopič? Ne vrzi ga vendar od sebe!

— Gostje pridejo, šepnil sem skoraj obupno.

— Neumnost! Kakovi gostje!

Moral sem se pokoriti. Zamenjal sem suknjo z jopičem, ali ovratnice nisem snel.

Kneginja s hčerjo je prišla pol ure pred obedom; starka je ogrnila vrh zelene že znane mi obleke, rumen šal in nadela na glavo staromodno avbo s trakovi ognjenorudeče barve. Jela je takoj govoriti o svojih menjicah, vzdihovala, tožila o svojem uboštvu, moledovala, toda se ni nič kaj imenitno obnašala; nosljala je tobak istotako glasno, kakor se je svobodno prevračala in gibala na stolu. Kakor da ji ni bilo na umu, da je kneginja. Zato pa se je Zjinajída držala jako natančno, skoraj ošabno, kakor pristna knežnja. Na njenem licu se je pojavljala hladna nepremičnost in resnost — in jaz je nisem spoznaval, nisem spoznaval njenih pogledov, njenega smehljanja, akoravno se mi je tudi v tej novi podobi zdela jako lepa. Oblečena je bila v lahko bareževo obleko z bledo-modrimi risbami, njeni lasje so padali v dolgih kodrih doli po licih na angleški način; ta frizura je pristojala hladnemu izrazu njenega obraza. — Moj oče je sedel med obedom zraven nje in je s prirojeno mu elegantno in mirno uljudnostjo zabaval svojo sosedo. Pogledaval je včasih on njo — a včasih je ona pogledavala njega, ali tako čudno, skoraj sovražno. Njiju razgovor se je vršil francozki; — čudil sem se, čistoti Zjinajídinega izgovarjanja. Kneginja se za obeda, kakor poprej, ni nikakor dala motiti z ničemer, je mnogo jela in hvalila jedi. Mati se je je vidno naveličala in ji je odgovarjala z nekim turobnim prezirom; oče komaj da je včasih nagrbančil obrvi.

Tudi Zjinajída ni ugajala materi. — To je nekaka ošabnica — dejala je naslednjega dne. — In kaj misliš, na kaj je ponosna — avec sa minne de grisette![1])

— Ti očividno še nisi videla grizetek, ji je pripomnil oče.

— In hvala Bogu!

— Seveda, hvala Bogu... samo kako moreš vendar ti soditi o njih?

Za-me se Zjinajída odločno nikakor ni zanimala. Kmalu po obedu se je začela kneginja poslavljati.

— Zanašati se bom smela na vaše pokroviteljstvo, Marija Njikalájevna, Pjotr Vasíljič, je rekla pevajočim glasom materi in očetu. — Kaj je storiti? Bili so časi, a ni jih več. Evo tudi jaz sem „presvetlost", je pripomnila z neprijetnim smehom, ali „kaj mi je na časti, kadar ni masti." — Oče se ji je spoštljivo priklonil in jo spremljal do vrat sprednje sobe. Jaz sem stal zraven v svojem kratkem jopiču in sem gledal k tlom kakor na smrt obsojen človek. Obnašanje Zjinajídino proti meni me je bilo popolnoma ubilo. Kako veliko pa je bilo moje začudenje, ko mi je ona, idoč mimo mene, naglo govoreč in s prejšnjim prijaznim izrazom v očeh, prišepnila:

— Pridite k nam ob osmi uri, čujete, prav gotovo... Jaz sem komaj zganil z rokami, ali ona se je bila že oddaljila, vrgši na glavo belo prevezo.

VII.

Točno ob osmi uri sem stopil v suknji in navzgor počesanih las v sprejemno sobo prizidka, kjer je bivala kneginja. Stari sluga me je pogledal čmerno in je nerad vstal s klopi. V sprejemnici so se razlegali veseli glasovi. Odprl sem vrata in stopil nazaj ves osupnjen. Sredi sobe, na stolu, je stala knežnja in držala pred sabo možki klobuk; okrog stola se je rilo petero možkih. Trudili so se da bi vtaknili roko v klobuk, a ona ga je dvigala kvišku in ga močno potresala. Ko me je zagledala, je vskliknila: „Postojte, postojte: nov gost, treba dati tudi njemu listek" — in lahkotno skočivši doli se stola, me je prijela za privihek rokava suknje.

— Pridite vendar, je rekla, kaj stojite? Messieurs, dovolite, da vas seznanim; to je monsieur Valjdjemar, sin našega soseda. In to so — je pripomnila, obrnivši se k meni in kazaje po vrsti na goste — grof Maljevskij, doktor Lušin, pesnik Majdanov, odsluženi stotnik Njirmáckij in Bjelavzórov, huzar, ki ste ga že videli. Prosim, da se ljubite in spoštujete.

(Dalje.)

[1]) se svojim obrazom lahkožívke.

klubov. Zvečer sta se kluba že polnoštevilno sešla k skupni seji kakor „Narodna zveza“. Poslance je dr. Šusteršič iskreno pozdravil, spremljan z živahnim odobravanjem. Dr. Šusteršič je pozdravil to važno taktiško parlamentarno enoto Jugoslovanov, povdarjajoč njeno potrebo proti vladi in ostalim parlamentarnim strankam.

Finančna prokuratura v Trstu in ravnopravnost.

Interpelacija poslanca dra. Rybářa in tovarišev na voditelja c. kr. finančnega ministerstva v seji zbornice poslancev dne 26. novembra 1908.

Glasom naredbe finančnega ministerstva od 20. januvarja 1861. št. 2700 je primorska c. kr. finančna prokuratura obvezana, da se v svojih govorih in opisih pred sodiščem poslužuje tistega jezika, ki se ga poslužuje nasprotna stranka. Ta toli jasna in v členu XIX državnega temeljnega zakona od 21. decembra 1867. št. 147 drž. zakonika utemeljena določba pa menda za primorsko c. k. finančno prokuraturo ne obstoji, kajti ta se poslužuje v svojih govorih in opisih pred sodiščem nasproti slovenskim strankam le italijanskega ali nemškega jezika, da-si ta poslednji glasom razsodeb najviših instanc ne velja niti kakor deželni jezik. Radi takega povsem nekorektnega postopanja je prvopodpisani stavil interpelacijo že na prejšnjega voditelja c. kr. finančnega ministerstva, na katero interpelacijo pa doslej, žal, še ni dobil odgovora. Tudi mu je znano, da so različne stranke odposlale na c. k. finančno ministerstvo tozadevne pritožbe. Ali tudi proti tem ima c. k. finančno ministerstvo le gluha ušeša in ni se mu zdelo vredno, da bi kaj odgovorilo na te pritožbe.

Tudi druge ustmene in pismene pritožbe so ostale brez vspeha; da — v zadnji čas je vedenje primorske c. kr. finančne prokurature nasproti slovenskim strankam postalo še nekorektneje in še huje.

Dočim je namreč poprej c. k. finančna prokuratura pošiljala na slovenske razprave svoje zastopnike, ki so vsaj umeli slovenski jezik, se je dogodilo v zadnjem času, da je poslala na take razprave uradnike, ki so popolnoma nevešči slovenskemu jeziku, čemur so naravno sledile razne nepriličnosti.

Tudi ob vsprejemanju in imenovaniu konceptnih uradnikov si je menda imenovana c. k. finančna prokuratura postavila princip, da ne vsprejme nobenega slovenščine zmožnega uradnika.

Podpisani si dovoljujejo torej staviti na vašo ekscelenco nastopno interpelacijo:

1.) Je-li vaši ekscelenci znano nekorektno in protizakonito postopanje primorske c. k. finančne prokurature v Trstu?

2.) Hoče-li vaša ekscelenca naložiti imenovani c. kr. finančni prokuraturi, naj se strogo drži gori navedene ministerijalne naredbe in naj se nasproti slovenskim strankam na sodišču in v drugem občevanju poslužuje slovenskega jezika?

3.) Je-li vaša ekscelenca voljna skrbeti za to, da se bo o spopolnjevanju izpraznenih mest in povišavanju strogo zahtevalo od prosilncev poznavanje slovenskega jezika v govoru in pismi?

Sporazumljenje med češkimi strankami vspostavljeno.

Z Dunaja javljajo dne 26. t. m.: Danes je imela parlamentarična komisija češkega državnozborskega kluba svojo sejo, v kateri je podpredsednik posl. Udržal priobčil resignacijo načelnika posl. dra. Krameřa. Ta poslednji opravičuje svoj odstop z napadi v klerikalnih listih, iz katerih je sklepal, da ne vživa več zaupanja čeških katoliških nacijonalcev. Na to je odgovoril poslanec Silinger, da iz kakega članka v časnikih ni smeti napravljati strankarske afere. Ako ne bi češki katoliški nacijonalci ne zaupali več dru. Kramařu, bi mu to v obraz povedali.

Vsled te izjave se pričakuje, da se ta nesoglasja popolnoma poravnajo. V tem slučaju umakne dr. Kramař svojo resignacijo in ostane načelnik državnozborskega kluba.

Ogrska

Vladarjev jubilej na Ogrskem.

V ogrskih političnih krogih se govori, da se 60letni vladni jubilej cesarjev proslavi tudi na Ogrskem in sicer se bo oficijelna slavnost vršila v državni zbornici in tudi cerkvena slavnost. Vlada hoče, da 2. decembra praznujeta obe zbornici. Razun tega namerava vlada poslati cesarju udanostno brzojavko. Vendar utegne ta namera naleteti na odpor v vrstah stranke neodvišnosti.

Hrvatska.

Črni kabinet v Hrvatski.

Dopisnik „Leipziger Neueste Nachrichten“ je obelodanil v „Pester Lloydu“ odprto pismo, v katerem se toži, da mu je bila na zagrebški pošti zaplenjena brzojavka, ki jo je poslal svojemu listu. To je dokaz, da tudi v Hrvatski obstoji črni kabinet.

Proti sedanji strahovladi na Hrvatskem.

Hrvatski in srbski dijaki v Gradcu so priredili dne 24. t. m. mnogoštevilno obiskan shod, ki je vsprejel resolucijo, s katero se najodločneje obsoja Rauchov režim na Hrvatskem in njegovega pomagača — Franka. Resolucija pravi, da vlada sedaj na Hrvatskem protikonstitucijonelen terorizem, da-si je Hrvatska ena najstarejih konstitucijonelnih držav. Izlasti protestujejo proti snovanju Frankove legije, ali kakor pravijo: črnih band. Z najnizkotnejim cinizmom se tira frakcijska politika in se hodi na roko grobokopom narodne svobode.

Resolucija pa zaupa v trezno zavednost naroda in izraža hrvatsko-srbski koaliciji popolno zaupanje.

Hrvatski in srbski dijaki vidijo v sedanjem proganjanju patrijotičnih Srbov jednotistih nevrednih sredstev, s katerimi si hočejo sedanji oblastniki po devizi: „divide et impera“ utrditi omajano stališče. Strahovlada tehefemernih veličin je dosegla svoj višek v tlačenju najprimitivnejih človečanskih pravic s tem, da sili obdolžence, da sezajo po skrajnem sredstvu samoobrambe — po strajku z gladovanjem.

Hrvatsko in srbsko dijaštvo smatra zapotrebno koncentracijo vseh plemenito mislečih elementov, ter pozdravlja z naudušenjem idejo ustanovitve narodnega sveta, da zadobi narodni odpor jednoten značaj in da se prepreči postavljanje strankarskih nad skupne narodne interese.

Drobne politične vesti.

Dalmatinski namestnik Nardelli se je podal na Dunaj.

† Grof Jaromir Czernin. — Umrl je v četrtek član avstrijske gospodske zbornice, tajni svetnik grof Jaromir Czernin star 91 let.

Papežev nuncij Granito di Belmonte se je te dni iz Rima vrnil na Dunaj.

Ogoljufan francoski fiskus. Jaures trdi v listu „Humanité“, da je Credit foncier na pristojbinah ogoljufal francoskega fiskusa za 21 milijonov frankov.

Dnevne vesti.

Namestnik princ Hohenlohe je sinoči odpotoval na Dunaj.

Z nemškega državnega gimnazija. Iz tega gnezda nemškega šovinizma čujemo marsikaj. Nekateri gospodje profesorji se — zdi se — preveč znojijo na germanizatornem delu, mesto da bi več skrbi posvečali — pouku.

Teh dnij pa nekateri profesorji — kakor čujemo — kar groze onim slovenskim dijakom, ki so take „drzni“, da se usojajo v šoli govoriti slovenski. „Vse vas vržemo ven!“ — tako govore nekateri tevtončeči. Posebno pa se odlikuje v nemški srditosti profesor Karollus. Mi bi priporočali temu gospodu, da naj ne bo tako oduren nasproti slovenskim dijakom, kakor je morda — doma! Ali nas umeje?!

Čujemo tudi, da se nemški dijaki na tem gimnaziju kitijo z nemškimi kravatami in da tudi na ta način izzivljajo slovenske dijake, ki so prisiljeni obiskavati to šolo!

Propaganda „Kranjske hranilnice“ na tržaškem ozemlju! Iz Škednja nam pišejo: Pred nam leži zemljeknjižni izvleček tab. št. 320, 322 in 323 d. o. Škedenj; to je prostor, kjer je sezidana „schulverein-ska“ šola v Škednju. Kdo je pripomogel do sezidanja te šole, je razvidno iz zgoraj omenjenega izvlečka.

Vse tri tab. št. obsezajo 624 sež, kateri prostror bi imel vrednost 10.000 K: na tem zemljišču sezidana šola danes vredna približno 25.000 K. Na to premoženje je vknjížena „Kranjska hranilnica“ na prvem mestu z — 20.000 K. potem „Deutscher Schulverein in Wien“ s 5.000 K, na 3. mestu zopet „Kranjska hranilnica 15.000 K! Ker je „Kr. hra.“ odpovedala na Kranjskem važnim slovenskim strankam in občinam posojila, morala bi prej po pravilih odpovedati ti dve posojili, ker so zunaj Kranjske!“ Ali vemo, da ni storila tega ker nje naloga je: povspeševanje nemštva se slovenskim denarjem na vseh koncih in krajih! V slučaju, da bi bilo to premoženje v slovenskih rokah, ter da bi naprosili „Kranj. hra.“ za tako posojilo, smo gotovi, da nam ne bi mogla po pravilih dovoliti niti polovice posojenega zneska!

Veliko Trubarjevo slavnost prirediti kakor že naznanjeno društvi: „Učiteljsko društvo“ in akad. fer. dr. „Balkan“. Slavnost se bo vršila dne 12. prihodnjega meseca v glavni dvorani „Narodnega doma“. Na programu bo petje, kjer bosta sodelovala združena moška in mešana zbora, solospevi, predavanje o Trubarju, primerna dekiamacija in živa slika.

Brez dvoma vspe ta slavnost tako, da bo vredna našega prvega velikana slovenskega. Prireditev mora biti slavnostna in v velikem obsegu, ker to zahteva spomin na tega duševnega prvaka.

Prirejeno pa mora biti tako, da bo tudi širšemu ljudstvu omogočeno spoznati in pa dostojno počastiti spomin na Trubarja.

Jubilejne dopisnice. C. kr. in brzojavno ravnateljstvo nam je doposlalo nastopni razglas:

Glasom odredbe trgovinskega ministerstva z dne 7. avgusta 1908, št. 4747 H. M. (poštnega in brzojavnega odredbenika št. 89—08) izdane jubilejne dopisnice, katere se bodo 2. decemara t. l., na dan nastopa vladarstva Nj. Veličanstva, oddajale na glavnih poštnih uradih na sedežu političnih deželnih oblastev — v tukajšnjem okraju Trst in Ljubljana —, se ne bodo pečatile z navadnimi krajevnimi in dnevnimi pečati, temveč z posebnim v to svrhe po načrtu prof. Kolomama Moser izdelanim pečatom rudeče barve.

Take dopisnice je dovoljeno prevzemati v svrho pečatenja z goraj omenjenim pečatom tudi že pred 2. decembrom t. l.; pripošiljava in dostavljanje na ta način pečatnih dopisnic se pa ne sme vršiti pred 2. decembrom.

Pismena naročila na že pečatene jubilejne dopisnice se prevzemajo, ako se priloži naročilu ali dopisnice same ali pa pripadajoči znesek. Če se vpošljejo dopisnice same in želi odpošiljatelj, da se mu ne vpošljejo pod zaprtim ovitkom, morajo biti že opremljene z naslovom. Če želi naročnik vpošiljati dopisnic pod zaprtim ovitkom, mora biti priložen naročilu tudi znesek, ki odgovarja poštnimi za to pošiljatev.

Zavod sv. Nikolaja v Trstu je razposlal nastopno okrožnico:

Vaše Blagorodje!

V proslavo cesarjeve 50-letnice revnim in bednim v pomoč in varstvo, ustanovil se je pred 10. leti zavod sv. Nikolaja. Brez posvetnega bogastva, a trdno zaupajoč v blaga srca človekoljubov in domoljubov začele smo težko delo. Bil je to mal neznaten člen v veliki verigi, ki spaja vse človečanstvo k skpuni pomoči revnemu in slabemu, kajti, ko trka v hudi uri ubogo bitje na naša vrata, ne vprašujemo tedaj po stanu in premoženju. Trudnim in bednim so oprta vrata na stežaj!

Tu najde brezposelno dekle brezplačno stanovanje, ceno hrano, ter pouka in za življenje potrebnim navodil.

V imenu Vaše lastne krvi, ki se je napotila daleč v svet, brez sredstev, brez podpore in pomoči, prosimo Vas: pomagajte nam s kako podporo, da nam bo možno nadaljevati zapričeto veliko človekoljubno delo.

Število deklet, ki so našla zavetišče v tem zavodu, prekoračilo je **12.000**. Pač ogromno število za naš mali narod in za naše skromne razmere. Če smo jih med tem le 100 rešile telesnega in duševnega propada, tedaj je opravičena prošnja za obstoj in podporo tako eminetno ljudomile naprave.

Osobito letošnje jubilejno leto, naj nam odpre Vaše srce in Vaše roke!

Karla Ponikvar,
predsednica.

Maša Grom, blagajničarica. Marica Forcesin tajnica.

Roža dr. Grogorinova,
podpredsdnica.

Matej Škabar, duhovni voditelj. Marija Žitnik, voditeljica.

Izredni občni zbor „Trgovsko-izobraževalnega društva“. Dne 15. t. m. se je vršil izredni občni zbor tega našega važnega društva. Vdeležilo se ga je 40 članov.

K 1. točki dnevnega reda: „Slučajnosti“ se je priglasil g. Sirk ter zahteval, da se na občnem zboru obravnava o nekem prepiru, navstalem pri plesnih vajah. G. Kravos je predlagal, naj se na občnem zboru ne razpravlja o stvareh, ki spadajo v odborove seje in ne na občni zbor. G. Arhar je podpiral to mnenje in predlagal zaključek debate o tej stvari. Gosp. predsednik je pojasnil g. Sirku in tovarišem, da stvar res ne spada na občni zbor in je obljubil, da se naroči novemu odboru, da stvar uredi.

Na to je povzel besedo g. Ulčakar. Pojasnil je vzrok demisije odbora in potrebo izrednega občnega zbora. Ker je nekdo čutil potrebo, da je v „Narodnem Delavcu“ žalil njega, predsednika in vse udeležence rednega občnega zbora, je on podal ostavko, čemur je sledil ves odbor. Vsega obžalovanja je vredno, je rekel govornik, da se dopisnik zaganja v društvo, katerega morda še član ni. Ako pa je član, bi moral imeti vsaj toliko poguma, da bi prišel na občni zbor ter tu nastopil proti morebitnim krivicam. Zakaj blati društvo na tako nelep način, da tako s pretiravanjem že zdavnaj minolih dogodkov žali ves občni zbor! Obžalovati je, da „N. D.“ vsprejema take tendencijozne vesti, ko ima na razpolago avtentičnih izvestil. Sklical se je izredni občni zbor z namenom, da se izvoli novi odbor in pa, da se da priliko nezadovoljnežu, ali nezadovoljnežem, da tu povedo, kar imajo povedati za ali proti društvu. Predsednik je pozval zborovalce, naj odkrito nastopijo. Posebno pa je želel, da se oglasi oni, ki je napadel njega, odbor in sploh društvo.

Ker se ni nikdo priglasil k besedi, je znamenje, da dotičnika ni na občnem zboru, kar znači, da je to zlobnež, ki ga ne more spoštovati noben poštenjak.

Gosp. Prelog star. je izjavil dvome, da bi bil članek izšel iz trgovskih krogov ter je prosil, naj se izve in objavi dotičnikovo ime, da ne bodo trpeli nedolžni.

Gekp. Kravos se je pridružil obsodbi dopisnika, a kar se tiče iskanja osebe, je stvar nemožna, ker uredništva principijelno ne izdajajo imen dopisnikov.

Gosp. Arhar je ojstro kritikoval oni članek. Osobito je obsojal ono osebo, ki je zakrivila, da se je ta za nas in naše društvo žaljivi članek vtihotapil v „N. D.“

Govornik jenaglašal, da se „Trgovsko-izobraževalno društvo ne meša v stvari N. D. O., da-si je imelo vzroka, da brani člene-trgovce proti konkurenci po namerovanem konsumu.

Da se to ni zgodilo, je bil „kriv“ baš namen složnega delovanja in prijateljskih odnošajev med našimi društvi. Obžaloval je še enkrat nepremišljeni nastop proti našemu predsedniku in odboru ter predlagal, naj občni zbor vsprejme sledečo resolucijo: „Trgovsko-izobraževalno društvo“ v Trstu je na svojem izrednem občnem zboru z dne 15. novembra 1908 napravilo sledeči sklep: „Trgovsko-izobraževalno društvo“ izreka svojemu prezaslužnemu predsedniku gospodu Josipu Ulčakarju, ki že več let nesebično in plodonosno deluje v korist „Trgovsko-izobraževalnega društva“ — svojo najiskrenijo zahvalo in ga prosi, naj tudi v naprej vodi „Trg.-izobraževalno društvo“ z enako vnemo in požrtvovanjem, kakor do sedaj in to — ne glede na nizkotne in vrhu tega celo neopravičene napade od katerekoli strani. Prepričan naj bo, da bodo člani „Trg.-izobr. društva“ vedeli ceniti njegov brezmejni trud in njegove zasluge, ki si jih je stekel za društvo“.

Gosp. Engelman je izjavil, da na tej neljubi zadevi ni kriva N. D. O., ker ni o tem nič vedela.

Izjavlja, da se v bodoče ne pripeti več kaj sličnega, ker je odbor N. D. O. vkrenil vse potrebno v stvari.

Gosp. predsednik upa, da se take nekorektnosti ne ponovijo več, a ob enem izjavlja, da on nikakor ne vsprejme več predsedniške časti.

Sledila je volitev, pri katerih so bili zopet izvoljeni vsi prejšnji odborniki. Gosp. Ulčakar je izjavil, da ostane pri prejšnji izjavi ter je prosil zborovalce, naj si izberejo drugo osebo predsednikom, da ne bo treba sklicevati še en občni zbor.

Gosp. Prelog star. je v daljšem govoru obžaloval malomarnost trgovcev, ter je izražal nado v nadaljnje složno delovanje.

Na prošnjo mlajših članov in na — zahtevo starejših se je g. Ulčakar vklonil in vsprejel predsedniško čast, čemur je sledilo obče odobravanje, živio-klici in ploskanje. —

Družbi sv. C. in M. je daroval veleroden g. Fran Krašovec, c. k. okrajni sodnik v Gradcu in starosta ondotnih Slovencev prigodom poroke svojega sina dr. Silvina Krašovec, c. kr. sodnijskega tajnika v Novem mestu s gospico Josipino Lavtarjevo, hčerjo c. k. teljiščnega profesorja namesto ženitvenega šopka 20 K. Vivant sequentes!

V nabiralniku v Trboviah se nabralo za družbo 27 K 70 vin.; ondotne Slovenke delujejo vsestransko vzorno — in požrtvovalno za družbo. Živele!

Posnemajte jih rojaki!

Družbi sv. C. in M. sta podarili za deco v njenih šolah krasne igrače gospica Milena Serušek in g.c Vera Obrega. Iskrena jima zahvala! Želimo mogo posnemavalcev.

Poroke, rojstva in umrljivosti. Od 15. do 21. novembra t. l. se je v tržaški mestni občini poročilo. 69 parov. Rodilo se je 135 otrok, in sicer 58 moških in 77 žensk; od teh 25 nezakonskih. Umrlo je 97 oseb, in sicer 44 moških in 53 žensk.

Izdaja voznih listkov v postajališču Križe lokolne železnice Kranj—Tržič. — Za postajico Križe lokalne železnice Kranj—Tržič se bo izdajalo vozne listke od 1. decembra 1908 naprej v bližaji gostilni gosp. Jakoba Zupana z omejitvijo, da bodo vojaštvo v- in izven službe in imejitelji legitimacij za vozne ugodnosti dobivali še nadalje vozne listke v vlaku proti naknadnemu plačilu.

Tržaška mala kronika.

Šolski štrajk in demonstracije. Šolski štraik, ki so ga vprizorili italijanski dijaki na komunalnih srednjih šolah, trgovski in navtični akademiji, dekliškem liceju, državni obrtni šoli in višji trgovski šoli, je sicer predvčerajšnjem ponehal, a mladim gospodom — zdi se — je štrajk jako jako prijeten in so včeraj deloma stopili zopet v štrajk. Dijaki obeh komunalnih srednjih šol, ki so zaman skušali zavesti k štrajku dijake državnih sol, so vprizorili sprevod po mestu.

Tudi na koperskih srednjih šolah je nastal šolski štrajk, ravnotako je tudi v Gorici velik del italijanskih dijakov zapustil pouk in vprizoril sprevod po mestu, katerega se je tudi vdeležilo veliko učencev — ljudskih šol!!

Sinoči je čakalo več tisoč oseb na prihod nekoliko dijakov z dunajskim brzovlakom in priredilo istim burne ovacije. Na to se je razvil dolg sprevod po mestu (šli so tudi mimo „Narodnega doma“, takrat brez nikakh vzklikov proti nam) in vzklikali na italijansko univerzo, žvižgali pred nemškimi lokali, kričali med drugim „Evviva Italia“, peli Garibaldijevo himno in druge pesmi ter nosili tri ranjene dijake na ramenih.

Aretiran ni bil nihče. Demonstracije so končale okolo 11. ure ponoči.

Pasji poljub! Wally Falmhaugot, staro 18 let, natakarico v ul. Commerciale št. 13, je včeraj ogrizel pes lastnina Ferdinanda Casimiro, stanujočega v isti hiši. Gospici je pes razgrizel spodnjo ustnico. Na zdravniški postaji so ji rano zašili.

Alkohol obijalec. Kovač Ivan Škerl, star 42 let, stanujoč na Salita al Fonte št. 4, se je predsinočnjem vračal domov v strašni pijanosti. Zjutraj so ga njegovi domačini našli ležečega sredi potoka krvi z razbito črepinjo. A šele včeraj popoludne, ko je bolnik čim dalje več pešal, so se odločili poklicati zdravnika na pomoč. Iz zdravniške postaje je prihitel dr. Monti, ki je konstatiral pri bolniku dolgo rano na zatilniku s strtjo kostjo in pretresanje možganov.

Koledar in vreme. Danes: Sosten muč. — Jutri: I. odv. ned. — Temperatura včeraj ob 2. uri popoludne + 10 Cels. — Vreme včeraj zjutraj: lepo, potem oblačno. Vremenska napoved za Primorsko: Oblačno spremenljivo. Zmerni vetrovi. Temperatura bladna. Semtertja jutranja megla.

Naše gledališče.

Kot smo že omenili vprizori se na našem odru v nedeljo zvečer ob 8. uri izvirna slovenska narodna igra

„Testament".

Igra sama ob sebi je jako originalna in velezanimiva. Vidimo v njej natančno narisane le značaj našega gorenjskega ljudstva, marveč tudi njihove šege in navade. Slišim originalno selsko izraževanje. Slika se vrsti za sliko v ljubki pestrosti in priprostosti. V prvem dejanju je prizor z navadne kmečke kreme, možakarji in fantje se pomenkujejo, pijo in pojo, med njimi pa se smuka smešna postava enonogega berača, ki berači, pije in — prodaja svoje zdravilne korenine. Kar vrste se ti zanimivi prizori vaškega življenja, snubitev, ogledi, odkupovanje od fantovščine, v tem prizoru se posebno odlikuje vaški godec s svojim nikdar ugnanim jezikom, semenj, poroka itd. Poleg čenč in smešnih figur stoje zopet trdi, koreniti značaji kot Topolščak, Andrej in Gotard. Torej igra vse skozi vrlo zanimiva in občinstvo se bode gotovo vrlo dobro zabavalo. Kakor čujemo nameravajo v nedeljo Gorenjci posetiti naše gledališče.

Tržaška gledališča:

FENICE. Danes zvečer ob 8. se predstavlja tretjič opereta „Tri želje".

POLITEAMA ROSSETTI. — Nocoj se predstavi umetnica Pezzana v veliki tragedji „Medea".

Pezzana gostuje v tem gledališču še jutri zvečer.

Društvene vesti.

„Tržaško učiteljsko društvo" naznanja nastopni dve pevski vaji:

1. za same gospode v pondeljek 30. t. m. ob 7. uri zvečer v dvorani „Slavjanske čitalnice" v „Narodnem domu".

2. Skupna vaja (mešan zbor) v torek 1. decembra ob 4. uri v navadnih prostorih via S. Francesco 2.

Koleginje, kolegi — odbor pričakuje od Vas, da se vsi. do zadnjega, častno odzovete

Telovadno društvo „Tržaški Sokol".

Danes ob 9. uri zvečer se vrši običajna plesna vaja, pod vodstvom plesovodje brata Umeka.

Na zdar!

Odbor „Tržaškega Sokola"

Nar. delav. organizacija

Jutri, dne 29. t. m. ob 4. uri popoludne se vrši javni shod dolinske podružnice N. D. O. v Boljuncu v prostorih g. Sancina.

Vpisani člani konsumne zadruge N. D O. se vljudno vabijo, da se vdeleže polnoštevilno sestanka v ponedeljek, dne 30. t. m. v prostorih N. D. O. Gre se za določitev sedeža prvega konsuma.

Za otroke naših članov se priredi v nedeljo, dne 6. decembra t. l. nekaj prav veselega. Te dni se je oglasil v uradu Miklavž, ki je obljubil, da pride rečenega dne s hudobci k nam; sicer se je pritoževal, da je slaba letina, toda naprosil bo nekaj dobrotnikov in ljubiteljev pridnih otrok, ki mu bodo za nje kaj darovali. Naslov je pustil v uradu.

Agitacijski odbor prireja vsako nedeljo družabne sestanke s plesom v prostorih N. D. O.

Darovi.

Za družbo sv. C. in M. v Istri je nabral g. Franjo Kujiš kakor globo za izgovorjeno laško besedo 2 K 70 st. Isti je daroval povodom svoje poroke se svojo sedanjo soprogo Marijo 10 K. Prisčna hvala!

Vesti iz Goriške.

x **Posledica obstrukcije v deželnem zboru goriškem.** Že večkrat je bilo dokazano, da je sedanji deželni odbor nezakonit, ker trije njegovih členov nimajo pravice sedeti v njem. Dokler so v veljavi §§ 14, 15 in 16 državnega zakona od dne 26. februvarija 1861 in §§ 4 in 6 pravilnika za deželni odbor od dne 16. marcija 1907, je odvetnik dr. Verzegnassi izključen iz deželnega odbora, ker jednostavno ni več deželni poslanec in ne stanuje v Gorici; dr. Marani je izključen, ker je državni poslanec in Podgorski župan, Anton Klančič je slednjič tudi izključen, ker ne prebiva v Gorici. Iz tega sledi logičen zaključek, da deželni odbor ne more storiti nobenega veljavnega sklepa, ker je v smislu § 42 patenta od leta 1861 za sklepčnost potrebna navzočnost treh odbornikov, za sklepe veče važnosti mora biti pa po določbi § 31. pravilnika navzoč ves deželni odbor, sedaj pa ta obstoji le iz dveh, namesto petih nezakonih členov.

„Gorica" in „Corriere" sta se začetkoma sklicevala na § 15. patenta od leta 1861, da bi opravičile poslovanje nezakonitega deželnega odbora; sedaj pa lepo molčita in trije nezakoniti odborniki vlečejo še vedno mesečno plačo K 333·33, katero jim deželni glavar generozno nakazuje iz deželnega zaloga. Nezakonitost se torej nadaljuje, a te gospode se bo že prisililo, da vrnejo denar deželni blagajni, kateri so iz nje potegnili brez vsake zakonite pravice.

V obštrukcijski navdušenosti so morda ti gospodje mislili, da se bo to nadaljevalo celih šest let, a so se zmotili, ker so delali račune brez obeh ljudskih strank. Po odgoditvi deželnega zbora se je javno dokazalo nezakonito poslovanje deželnega odbora in marsikateremu poslancu, ki je pomagal delati obštrukcijo, so se odprle oči in tudi velikim politikom v mestnem svetu goriškem. Sprevidili so, da so z obštrukcijo spravili na rob propada mestno in deželno upravo.

Nekaj dni sem je razpoložen mestni proračun za leto 1909; primanjkljaj bi se moral pokriti z novimi dokladami; te kakor tudi deželne se pa more pobirati le tedaj, ako je deželni zbor sklenil dotični zakon in je ta dobila tudi cesarsko potrditev, kar pa vsega ni.

Sicer je deželni odbor za slučaj nujnosti in da deželni zbor ne zboruje, po zakonu z dne 18. maja 1907 opravičen, da predloži mestni proračun v sankcijo in po § 13 deželnega pravilnika sme predložiti cesarju v potrditev tudi provizorični deželni proračun; v obeh slučajih pa mora deželni odbor napraviti veljaven sklep. Deželni odbor je pa sedaj nelegalen, torej tudi ne more nič veljavnega sklepati. Vlada tudi ne more in ne sme predložiti cesarju v potrditev zaključkov, po katerih bi se pobiralo naklade. Vlada si torej prej dobro premisli, preden predloži kako nezakonitost v potrjenje.

Stojimo torej pred dilemo: ali deželni zbor izvoli v mesecu decembru zakonit deželni odbor, ali pa stopita s 1. januvarjem 1909 dežela in mesto Gorica v položaj ex lex. Ko ni bilance ni tudi pravice za pobiranje davkov; če davkoplačevalci plačajo dobrovoljno je dobro, prisiliti jih pa nikdo ne more. Nezakoniti položaj traja toliko časa, dokler se ne more predložiti kak zakonit zaključek deželnega zbora ali odbora v potrditev; od vsega je torej vse od gospodov obštrukcijonistov.

Naknadna potrditev kakega sklepa sicer opravičuje pobiranje naklad od začetka leta, ali samo indirektnih, užitnine pa nikakor ne.

Dežela dobi za to leto od užitnine na vino, meso in pivo svoto K 772.000; municipij goriški pa K 218.000. Vsak mesec dokler proračuna za leto 1909 nista potrjena zgublja dežela najmanje K 64.000, mesto Gorica pa K 18.000. Le naprej torej z obštrukcijo! Saj zgubo povrnejo slovenski in laški obštrukcijonisti v deželnem zboru iz lastnih žepov!

Umrl je v Gorici c. kr. viši stavbeni svetnik v pok. Karol vit. Baubela v starosti 93 let. —

Pod voz je prišel 11 letni Filip Fertolja iz Mirna. Dečka so pripeljali takoj v goriško bolnišnico ali par minut pozneje je umrl vsled notranjih poškodb.

Avgust Semulič obsojen. V četrtek so pričele v Gorici porotne razprave. Prva se je vršila proti Avgustu Semuliču, ki je streljal pri Devinu na mlinarskega hlapca Petra Furlana z namenom, da bi ga oropal. Semulič je bil obsojen na 5 let ječe.

Vojaka se ustrelila. Ustrelil se je v Gorici v srce Jakob Napotnik vojak domobranskega polka, doma iz Slovenjegradca na Štajerskem; baje iz strahu pred kaznijo.

V prai se je ustrelil vojak 47. pešpolka Emil Ferš iz Maribora; umirajočega so ga prenesli v bolnišnico.

Vesti iz Istre.

Podržavljenje policije v Puli. Pričetkom bodočega meseca prevzamejo policijsko službo v Puli državni organi.

Iz Cesarjev pri Kopru. V soboto dne 14. t. m. imeli smo tu pri nas ustanovni občni zbor novega narodnega društva: pevsko-bralno in godbeno društvo „Volarič" pri Cesarih.

Naše mlado društvo šteje 59 udov. Na občnem zboru so bili izvoljeni v prvi stalni odbor sledeči člani društva:

Peter Valentič od Antona, preds., Josip Vatovac od Petra, tajnik. Ivan Bordon od Mihe, blag. Ivan Valentič od Valentina odborniki.

Mladi moški pevski zbor, ki obstoji iz 30 pevcev, vežba in vodi naš nadučitelj g. Josip Bertok; godce pa poučuje učitelj godbe g. Nazarij Bertok iz sv. Tomaža (S. Toma).

Iz Bertokov poleg Kopra. Nedelja dne 29. novembra 1908 zapiše se v zgodovino narodnega razvoja na Koprščini.

V Bertokih poleg Kopra praznovali bomo velik narodni dan.

Naša novoustanovljena narodna organizacija — pevsko-bralno in godbeno društvo „Samo" imela bo svoj ustanovni občni zbor.

Naj spoznajo naši bližnji sosednje in narodni nasprotniki, da je v Bertokih pričel nastopati mladi naraščaj, ki se zaveda, da ga

Slovenci in Slovani v Trstu

Dolžnost je vaša, da se poslužujete le v

Slovanski brivnici

v ulici Saverio Mercadante štev. 1 (blizu slovenske knjigarne)

V. GJURIN, brivec.

MODERNO POHIŠTVO

PETER JERAJ

TRST

ULICA SV. KATARINE ŠT. 13

VOGAL ULICE V. BELLINI

ZOBOZDRAVNIŠKI AMBULATORIJ

Dr. Viktor Bandel

Trst, ulica San Giovanni 7, I. nads.

9-1 3-6

35 let velikega uspeha!!!!

Zdrav želodec ::

:::: redno prebavljanje in očiščen želodec ∴∴

doseže se z uporabljanjem večkrat odlikovane PICCOLI-jeve

tinkture za želodec

Prodaja se po vseh lekarnah. - Pošiljatve po poštnem povzetju preskrbuje lekarna

PICCOLI v Ljubljani

c. kr. dvorn. zalagatelja in zalatelja njegove Svetosti.

UMETNI ZOBJE

Plombiranje zobov

Izdiranje zobov brez vsake bolečine

v zobozdravniškem kabinetu

Dr. J. Čermák in G. Tuscher

TRST

ulica della Caserma štev. 13. II. nadst.

Direktni dovoz štajerskih kokoši in ajc. Specijaliteta: Graške Poularde. Cene dogovorne. — Postrežba na dom.

Ulica Campanile št. 15.

Valentin Zorzini

urar in dragotina

Trst, ulica Muda vecchia št. 1 (Za ložo)

Izbor zlatih in srebrnih predmetov

zlatih in srebrnih ur po najzmer. cenah.

Sprejme se popravljanja vsake zlatanine in ur. — SPECIJALITETA v popravljanju urnih zaklepnic.

Pozlačenje in srebrnenje vsake kovine potom pile ali ognja, in urezi.

Vrhu italijanskega in nemškega repertoir-a

VELIKA IZBERA

slovenskih in hrvatskih komadov

— narodnih umetnikov. —

Plačilo na mesečne obroke

po najmodernejšem zistemu.

Mnogi, ki niso v stanu nabaviti si **gramofon proti takojšnjemu plačilu**, zamorejo na ta način priti do tega.

Pridite si ogledat, **da se pobotamo.**

STABILIMENTO GRAF. TRIESTINO

Tržaški grafični zavod

— TRST —

Piazza della Borsa 13 I.

TELEFON 742

Slav. občinstvo se naproša, da obišče prodajalnico

Edoardo Schambik

Trst - Piazza della Borsa 8 - Trst

kjer najde jako bogato izbero

igrač in drugih artističnih predmetov pripravnih za darove.

Vse absolutna novost, po stalnih a najzmernejših cenah

Nihče ni primoran kupiti.

Veliki moderni Kinematograf MINERVA

Ulica Media štev. 40 (Casa di pergoli)

Edini v Trstu za izbrane programe.

POSEBNA MIRNOST! od 28. novembra 1908 naprej MOČAN ODSEV

Veleinteresanten program!

LJUDSKE CENE: I. prostori 40, II. 20 st. Otroci pod 10 let ali vojaki - polovico. Vsako sredo in soboto nov program

je rodila slovenska mati in ki nikakor ne dopušča, da bi si tujec svojil slovenskega ozemlja.

Geslo naše je: „S ponosom kličem v svet prostran, da zvest, navdušen sem Slovan!“

Kompromis med slovensko in italijansko stranko nas je vezal, da nismo nastopili na zadnjih deželnozborskih volitvah se svojim narodnim kandidatom v I. italijanskem (?) volilnem okraju.

Ajdoni so nam pokazali se svojim nastopom v Puli, da v bodočnosti ni treba držati se nikakoršnih kompromisov!!

Prav veselilo nas bo, ako nas v nedeljo obišče in se udeloži našega zborovanja kateri naših bližnjih sosedov rodoljubov.

Občinske volitve v Oprtlju. Te dni so se v Oprtlju vršile občinske volitve. Zmagali so z neznatno večino Italijani. — Seveda so se oprteljski Italijani na volitvah posluževali vseh dovoljenih in nedovoljenih sredstev. Proti volitvi v II. razredu uložijo Hrvatje rekurz.

Spomini na Istro. — Ko sem nedavno temu čital v „Edinosti“, o deputaciji, ki se je bila predstavila našemu državnemu poslancu d.ru Rybáři v imenu volilcev s Piranščine, sem se nehote domislil dogodkov iz minulih let.

Nekdaj so bile volitve v Istri. Povelje je bilo prišlo, naj grem na Piransčino in naj skušam tam organizirati volilce.

Da pa podam bolj podrobno sliko o tej moji „misiji“, naj povem sledeče: Ukaz od zgoraj je bil, naj se peljem do Kopra s parnikom, a od Kopra naprej s kočijo. Prigovarjal sem temu ukazu, ker sem se bal, da me koprski Lahoni izvohajo in preprečijo moj nakano.

Ker je pa vožnja s parnikom cenejša, sem se moral vdati onemu, ki me je pošiljal. Prišedši v Koper sem najel izvoščeka do pod Padene. V družbi z menoj sta bila še dva kmeta s Pomjanščine. Podali smo se v Novovas, v Padeno, kjer smo se prepričali, da bo vse naše — izvzemši par omahljincev, ki pa ostanejo doma.

Zanesljive osebe so nam zagotovljale, da je v Sv. Petru, izvzemši dvojico, vse naše in v Kastelvenere da je istotako.

V noči pa je prišlo iz Pirana in Kopra več agitatorjev, ki so si osvojili vso Padeno, Sv. Peter in Kastelvenere tako, da je ostala zvesta sebi in naši narodni stvari — le Novovas! Da so nas naslednjega dne v Kastelvenere hoteli ubiti in da smo jo morali odkuriti, sem bil že svoječasno povedal. Tem vrsticam je namen konstatirati le dvoje. Prvo, da se v volilnih bojih lahko za par kron zaigra partijo — kar se je bilo dogodilo v tu omenjenem slučaju, ker smo mi, da prihranimo vozne stroške, šli koperskemu volku v žrelo, mesto da bi se bili izognili Kopra!

Drugo pa, da je Piranščina skoraj vsa slovenska (izvzemši par prodancev), a da je to dobro naše ljudstvo narodno nezavedno in pristopno vplivu lahonskega terorizma. Tam treba ljudstvo učiti in pomagati mu na gospodarskem polju, da se je tako reši iz krempljev teroristov. Kak terorizem da vlada na Piranščini vam bo umevno, ako vam navedem to-le dogodbico:

Nekoč sem šel v obiske g. župniku Šašelju v Šmarje. Ker nama je bilo dolg čas, sva se podala v obiske k g. dekanu Počivalniku v Krkavce. Da se malce razhodimo, sva naprosila g. dekana, naj gre z nama v Novovas in Padeno. Ti dve vasi spadata v dekanov deldokreg. V Novivasi, kjer so kremennarodnjaki, so nas vsprejeli z odprtimi rokami in srci. V Padeni pa smo bili vsprejeti zelo hladno. Prihajali so kmetje k nam, a bili so v nekem tajinstvenem strahu. Povedali so nam, da je v vasi „komisija“ iz Pirana; a to je bil, kakor smo se prepričali pozneje, za revne Padence oni le italijanski pritisk, ki ki jih je bil spravil ob vso energijo!

Po preteku nekoliko minut je prišla piranska „komisija“, ki je sestajala iz enega redarja, enega tržnega „komisarja“ in par drugih golobratcev. Mi smo to „gardo“ vsprejeli hladno in jej, ko smo videli, da nas zasleduje, povedali, da nimamo ž njimi nikakega posla.

Posebno strogo je vsiljivce obdelal g. dekan. Sodrga pa je imela nalogo, da nas zasleduje in nam zabrani, da ne bi mogli govoriti z bednim ljudstvom! Sledili so nam po vsej vasi in šli tudi v kapelanijo, kjer je (na odločen protest g. dekana) nastopil „komisar“, češ, to je občinska hiša in imamo mi občinski uradniki pravico vhoda! Pri takem nezaslišanem terorizmu ni čudo, ako naš revni kmet ne nastopa z ono energijo, s kakoršno bi moral nastopati, ako bi bil politično naobražen in gospodarsko samostojen. Ljudstvo je naše, a da bo moglo tudi nastopati kakor tako, mu treba pouka in gospodarske organizacije.

Dokler pa bo na Piranščini teroriziral kak pandur iz Pirana in dokler se bo naš tamošnji narod tresel pred par piranskimi frakarji — dotlej se mi ne moremo zanašati na pomoč teh naši ljudi. Voditeljev treba revno ljudstvo v Istri. Trgovcev in sploh organizatorjev treba; potem še-le, ko dobimo tega materijala, bomo mogli reči: Istra je naša in ostane naša! Bivši agitator.

Vesti s Kranjske.

„Slovenski Narod“ je bil zopet dvakrat zaporedoma zapljenjem, v sredo in četrtek.

Nad 28.000 kron je dosedaj nabranih za žrtve 20. septembra. Združeni odbor je nabral že nad 20.000 K, dr. Gregorič nad 6000 K in narodne dame okolu 2000 K.

Vesti iz Koroške.

Železniška akademija v Celovcu. Drž. poslanec Dobernig je stavil v državnem zboru predlog, naj vlada takoj ustanovi v Celovcu železniško akademijo, oziroma železniško strokovno šolo.

Listnica uprave.

Več dni ležijo v našem „Inseratnem oddelku“ sledeča nedvignjena pisma:

„Tjomkim“, „Marljiv“, „Velebit“, „Zanesljiv“.

Prosimo dotične osebe, ki so uvrstile oglas in imajo pravico do teh ponudb, da izvolijo prijaviti se in dvigniti pisma, ako ne, bomo iste uničili.

Proda se skladišče oglja v dobri legi. Najemnina 20 kron. Naslov pri Ins. odd. Edinosti. 1872

Prijetna meblirana soba odda se gospodični ali gospodu po zelo nizkej ceni. — Ulica Fontana št. 10, I. nadstr., desno. 1867

Prodajo se obleke, površniki, paletots za moške in dečke. — Plačilo na obroke. KORIS, ulica Giosue Carducci št. 16, prvo nadstr., blizu restavracije Cooperativa (ex Hacker.) 1813

Prodajalnica ilovinastih predmetov, v dobri legi, z gotovim delom, s slovenskimi odjemalci, se proda pod ugodnimi pogoji. Pojasnila daje Cesare, Kavarna Corso.

Proda se nov lep štedilnik. Naslov: via Coroneo št. 1, 5: nadst. Stegovec. 1871

Pisalna miza in miza za vsprejemno sobo se prodajo. - Via Scussa 8, drugo nadstropje, na desno. 1870

Soba zračna, dobro opremljena, pri dobri obitelji se odda po nizki ceni. Ulica Fabbio Severo 9 B, IV. nadst. 1866

Pult (visoka pisalna miza) malo časa rabljen proda „Inseratni oddelek Edinosti (via G. Galatti št. 18, pritličje — Narodni dom). 1784

Stanovanje primerno išče mala družina 3) osebe) v bližini velike vojašnice. Prednost imajo stanovanja v novi hiši, ali ona, katera imajo vpeljano vodo in plin. Pogodba tudi za več let. Ponudbe pod „Tri osebe“ na Inseratni oddelek Edinosti. 1721

Kraški teran in belo vipavsko, prodaja Anton Starc, Trst. ul. San Lazzaro štev. 22, po 96 stotink liter, in belo 72 stot. Za gostilničarje in krčmarje dogovorne cene 1652

Ugodni prilika Proda se partija garantiranih Singerjevih šivalnih strojev za družinske potrebe, uporabljivih za vsako delo. Cena K 64. Preprodajalcem popust. Ulica S. Caterina 9, Dvorišče, Skladišče 1 a. 1856

Skladišče istrskega vina TRST Trg sv. Ivana št. 7. — Prodaja na drobno in debelo. — Na malo: črno in belo po 56 stot. liter. Za gostilničarje cene po dogovoru. V skladišču se prodaja tudi na drobno za piti. Priporoča se slav. občinstvu: Stanko Reakovič. 1864

Pisarna dr. Gregorina in dr. Slavika sprejme pisarniškega vajenca.

Narodni greh napravi, kdor pusti se slikati drugje in ne v odlikovanem fotografskem ateljeju Antona Jerkiča v Trstu zraven velike pošte št. 10, v Gorici Gosposka ulica št. 7. — Svoji k svojim! 1267

Dve veliki sobi uporabo kuhinje se odda v najem za 22 gld. mesečno. Ulica Fabbri št. 1, po Scala dei Fabbri na desni. Voda v hiši. 1889

Specijaliteta gumijevih predmetov.

Rjuhe iz gumija, elastične nogovice, predpasniki, sospenzorji, irigatorji — cevi za vino, plin in vodo; ovata.

- - gumijevi čevlji. - -

Higijenični predmeti po zmernih cenah

Federico Steindler

TRST, Acquedotto štev. 14

MED

zajamčeno čist, nabran po cvetju kraškega gorovja, prozoren, svetlorumen, posebno aromatičen v 5 kg posodah za 8.50 kron franko, ajdov med K 7.00 razpošilja A. ŽNIDERŠIČ čebelar Ilirska Bistrica.

PEKARNI in SLAŠČIČARNI

ALOJZ GUL

Piazza Caserma 4 in Via Caserma 17

sta na novo opremljeni

in preskrbljeni z najmodernejimi stroji. Kruh iz moke I. vrste, **svež 4-krat na dan.** Najfineje slaščice. Velika izbera moke prve vrste. Likerji in vino prvih tu- in inozemskih tovarn.

— Moke iz prvih a. o. mlinov. —

POLJATVE NA DEŽELO. **VELIKA IZBERA FAV**

V novem kinematografu „ORFEO“

Trst, via Piazza Piccola (za magistratno palačo, Trst

bo od sobote 28. nov. do 1. decem. sledeči interesanten program:

Navade in noše v Kamčatki (Indija), iz resnice. — **Zbirka znamk,** krasna projekcija v barvah. - **Rudniki železa v Kiruni,** absolutna novost za Trst — **Elekt. hotel,** višek komike

V soboto 21. in nedeljo 22. t. m. **Matinée** od 10. do 12. opoludne.

Vydrova tovarna hranil v Pragi VIII.

izdeluje in priporoča:

„Vydrovko“ žitno kavo, pošiljano po pošti v 5 kg zavitkih za K 4.50
Vydrovo otroško moko 1 kg . . . . . „ 2.40
Vydrove juhne konzerve (grahovo, gobovo, lečno, riževo in rezančno) 1/2 kg (20—25 porcij) . . . . . „ 1.50
Vydrov juhni pridatek 1/3 kg steklenica . . . . . „ 3.—
Vydrov malinovi grog 1 steklenica . . . . . „ 2.—
Vydrove oblate, maslence (svetovnoznane) škatlja 25 kosov . „ 2.—
Vydrove oblate „Dessert delicat“ z medenim kremom 50 kosov „ 3.—
Vydrove oblate ‚Delicatesse‘ sadnega okusa in s čokolado 50 kos. „ 2.50
Vydrov „Buchtin“ dišava za pecivo 1/4 kg steklenica (zadostuje ravno za 25 moke) . . . . . „ 1.—
Vydrove šumeče bombone „Ambo“ in tudi s „sidrom“ v štanjolu 50 kosov . . . . . „ 2.—
Vydrovo gorčico (ženof) po franc. in kremžkem načinu 1/4 kg „ —.80

„Domači Prijatelj“, lastni tov. časopis V. letnik. - Zahtevajte na ogled!

Vydrova tovarna hranil v Pragi VIII.

Oglase treba naslovljati na Inseratni oddelek Edinosti.

= Novo pogrebno podjetje

Pisarna in prodajalna Via Vincenzo Bellini št. 13.

Telefon št. 1402 (poleg cerkve sv. Antona Novega) **Telefon št. 1402**

Zaloga oprave ulica Massimo D' Azeglio št. 18

Prireja pogrebe od najprostejše do najelegantnejše vrste v odprtih, kakor tudi v s kristalom zaprtih vozovih.

Ima bogato zalogo vseh potrebščin za mrliče, kakor: kovinaste in lepo okrašene lesene rakve; čevlje, vence iz umetnih cvetlic, kovine, porcelana in perl.

Bogata zaloga: VOŠČENE SVEČE. **Cene nizke, da se ni bati konkurence.**

Za slučaj potrebe se uljudno priporočajo ***HENRIK STIBELJ in drugi.***

Gostilna „Alla Stella“

na trgu C. Goldoni in ul. G. Carducci 31

Različna vina prve vrste

Marčno pivo in pivo Bock

(prve vrste)

Kuhinjo urejuje gospodinja sama.

Slovenski gostje dobro došli!

Urad za razne zadeve

avtorizovavan od c. k. namestništva

Rod. Falconetti

Trst, ul. Nuova 21

Informacije. - Iskanja. - Azistenza. - v sodnih in civilnih kakor tudi trgovinskih in privatnih zadevah.

Mehanično posnemanje za strojno prepisovanje. Vsakovrstna upisanja. Naslovi in reklame.

Konkurenčna tarifa.

... KLOBUČARNA ...

G. Doplicher

.·. Corso 34 .·.

Klobuki črni in barv. od K 3.- naprej

Klobuki črni in barvani iz klobučevine od K 6.— naprej.

Bogata izbera kap od K 1.- naprej.

Čevljarnica **Giovanni Lekan**

TRST, ulica Giulia 7, TRST

odlikovana z državno kolajno 1908 na modni razstavi v Trstu.

Izdeluje **vsakovrstno obuvalo po meri** z največjo eleganco in solidnostjo. Specijaliteta ortopedičnih izdelkov in amerik. čevljev.

CENE ZMERNE.

--- KOLESA ---

Helical Premier

Prve znamke

od K 170 naprej.

Pnevmatiki po K 6·— in pnevmatična čreva od K 5·— naprej.

Vsakovrstne potrebščine in šivalni stroji **HID & NEU** po najnižjih cenah.

Riccardo Sanzin

Trst, ulica delle Poste 6, Trst

Veliki obrtnijski zavod

Giovanni Cosovel

TRST

ulica Chiozza št. 32

Izvršuje vsakovrstna dela v železu in kovini po cenah, da se ni bati konkurence

Namizno vino prve vrste

pridelek iz posestev **grofa Dr. Venier** v **Novemgradu**, v buteljkah ali sodih, v vsaki količini **po 64 stotink liter**, brezplačno na dom, proti takojšnjemu plačilu.

Tropinovec po Kron 1·60 liter

prodaja **Angelo Nichetto**

lastnik gostilne „Nichetto“ v Rocolu in mesnice na Goldonijevem trgu štev. 6. — TELEFON št. 963.

Gostilna v Rocolu ima na razpolago društvom in klubom, za prireditve plesov ali društvenih zabav, (po dogovornih cenah) **elegantno plesno dvorano in kegljišče.**

Giulio Reddersen

TRST, ulica Giosué Carducci štev 23

:: :: TELEFON štev. 813 :: ::

Kirurgično orodje, ortopedični aparati, Moderci, umetne roke in noge, bergije, kilni pasi, elastični pasi in nogovice, elektroterapevtične priprave, aparati za inhalacijo.

SKLADIŠČE potrebščin za kirurgična zdravljenja. Potrebščine iz gumija in neprodirnega blaga.